

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 14CoP/31/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1521203851
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Foltán
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:1521203851.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Foltána a sudcov JUDr. Ľubomíra Bundzela a JUDr. Kristíny Srnkovej, v právnej veci navrhovateľa A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. X. XXXXXX XXXX/X, D. E., proti manželke E. C. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXXX/X, G., zastúpenej advokátkou JUDr. Ingrid Zlochovou, so sídlom Galvaniho 12, Bratislava, v konaní o rozvod manželstva a úpravu výkonu práv a povinností rodičov na čas po rozvode k maloletému A. B., nar. XX.XX.XXXX, zastúpenému procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Vazovova 7/A, Bratislava, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V č. k. 68P/229/2021 – 75 z 8. februára 2022, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom zo dňa 8.2.2022 súd prvej inštancie výrokom I. manželstvo navrhovateľa A. B. a jeho manželky E. C. B., uzavreté dňa 27.10.2018 v Liptovskom Mikuláši, rozviedol.

Výrokom II. zveril maloletého A. B. na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky s tým, že obaja rodičia sú oprávnení maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok.

Výrokom III. zaviazal otca povinnosťou platiť výživné na maloletého A. v sume 350,-eur mesačne splatné vždy do 15.-teho dňa toho ktorého mesiaca vopred odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Výrokom IV. upravil styk otca s maloletým tak, že otec je oprávnený stýkať sa s maloletým Viliamom každý nepárny kalendárny týždeň od soboty od 08,00 hod. do nedele do 18,00 hod., každý párný kalendárny týždeň od utorka od 15:30 hod. do stredy do 08:00 hod. a vo štvrtok od 15,30 hod. do 18,00 hod. s tým, že matka je povinná maloletého na styk s otcom pripraviť, v určený čas ho odovzdať otcovi v predškolskom resp. v školskom zariadení dieťaťa a v prípade jeho neprítomnosti v predškolskom resp. v školskom zariadení odovzdať ho otcovi v mieste svojho bydliska. Otec je povinný dieťa matke riadne a včas vrátiť v mieste bydliska matky a v prípade návštevy predškolského resp. školského zariadenia odovzdať ho v tomto predškolskom resp. školskom zariadení.

Výrokom V. rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil použitím ustanovení § 18, § 23 ods. 1, 2, § 24 ods. 1, 4, 5, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 4 a 5, § 65 ods. 1, 2, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1 Zákona o rodine (ďalej iba „ZoR“), keď na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že sporným medzi rodičmi zostala iba výška výživného a rozsah styku otca so synom, vrátane nočného prespávania, a preto sa podrobne zaoberal argumentáciou oboch rodičov na podporu ich návrhov, vyhodnocoval ich individuálne aj vo vzájomných súvislostiach majúc na pamäti primárny záujem maloletého.

V ďalšom súd prvej inštancie uviedol, že pri rozhodovaní o rozsahu styku otca s maloletým bral ohľad na to, že maloletý je vo veku, kedy sa týždeň čo týždeň vyvíja, niečo nové učí a spoznáva, dostáva nové impulzy a potom doba 4 mesiacov bez otca je už z hľadiska vývoja dieťaťa tak nezanedbateľná, že nemohol pri rozhodovaní opomenúť túto skutočnosť. Na druhej strane sa otec reálne pravidelne so

synom stretáva po dobu cca 3-4 mesiacov v jednom týždni v sobotu a nedeľu na celý deň bez prespania a v druhom týždni v utorok a štvrtok, kedy si dieťa vyberá zo škôlky a večer privezie matke, preukázateľne vždy oneskorene. Samotná matka uviedla, že neskoré návraty maloletého hlavne cez týždeň nie sú pre dieťa dobré.

V rámci konania mal súd prvej inštancie za preukázané, že otec opakovane zavádzal a uvádzal nepravdivé údaje, čo viedlo súd k tomu, že otec aktuálne nie je spôsobilý podieľať sa na výchove o dieťa v takom rozsahu, ako navrhoval. Naviac okresný súd uviedol, že strava je pre maloletého osobitne dôležitá z dôvodu, že maloletý má atopický ekzém a preto je potrebné aspoň zo začiatku mať odkonzultovanú stravu s matkou.

Súd prvej inštancie podporne vychádzal zo zhodného súhlasu oboch rodičov upraviť styk otca s maloletým jeden týždeň v sobotu a nedeľu, v druhý týždeň v niektoré pracovné dni a preto v tejto časti ich návrhov vyhovel. Matka navrhla upraviť styk otca s dieťaťom cez víkend bez prespania, avšak súd prvej inštancie mal za to, že je v záujme dieťaťa a postupného rozvíjania a budovania si vzťahu medzi otcom a synom, aby mali zachované stretávanie sa každý týždeň v určenom rozsahu, postupne aj s občasným prespávaním. Preto upravil otcovi styk v nepárny týždeň od soboty do nedele s prespaním z dôvodu, aby mal otec možnosť so synom robiť viac aktivít, výletov, aby mohli spolu tráviť čas aj s večerou, zaužívať si vlastné večerné rituály. Z týchto istých dôvodov súd upravil styk otca so synom v párnom týždni v utorok a štvrtok s tým, že si bude dieťa vyberať priamo v škôlke. Takto si bude môcť otec budovať vzťah k synovi trávením spoločného poobedného času po škôlke, bude mať syna u seba aj cez noc a bude v prospech aj dieťaťa, aby ho otec aj odviezol do škôlky.

V časti určenia výživného prvostupňový súd prihliadal na majetkové pomery obidvoch rodičov, výšku a stabilitu ich príjmov tak, aby zachoval právo maloletého dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení výživného na maloletého vychádzal zo zaužívanej súdnej praxe počítat výživné pri veku maloletého vo výške najviac 20 % z čistého príjmu otca a tú sumu vydeliť počtom maloletých detí, ktoré sú na otca výživou odkázané, pričom vychádzal z priemerného netto mesačného príjmu a potencionálneho príjmu otca za celé posudzované obdobie v celkovej sume cca 2.025 eur. 20% z 2.025 eur predstavuje sumu 405 eur. Matkou navrhované výživné vo výške 350,-eur mesačne zhodnotil preto na základe vykonaného dokazovania prvostupňový súd za primerané a zodpovedajúce potrebám maloletého.

3. Rozsudok vo výroku IV. napadla včasným odvolaním matka, vniac súd prvej inštancie, že tento sa nesprávne vysporiadal s tvrdeniami otca, na základe ktorých mal byť styk s maloletým upravený odlišne ako je tomu vo výroku napadnutého rozsudku.

Matka uvádzala, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní v časti úpravy styku opomenul vziať do úvahy aj skutočnosť, že otec zo spoločnej domácnosti odišiel v novembri 2020. Podľa jej názoru je otec maloletého nepripravený na starostlivosť o maloletého v rozsahu celého dňa, teda aj s prespaním. Uvedomuje si však, že je nutný kontakt maloletého aj s otcom, preto navrhovala upraviť styk v rozsahu stretávania sa bez prespania u otca.

Matka namietala, že s vyhodnotením súdu nesúhlasí vzhľadom na to, že samotný súd si je vedomý správania otca maloletého spočívajúceho v zavádzaní, obchádzaní pravidiel, viacnásobnom násilnom správaní (fyzickom alebo psychickom) voči matke maloletého a nedodržiavaní stravovania maloletého, čo viedlo k nevoľnosti a zdravotným problémom maloletého. Podľa názoru matky je učenie dlhodobý proces, ktorý niekde začína a spravidla trvá dlhšiu dobu, pričom má určitú postupnú intenzitu, a teda je absolútne nevhodné momentálne ad hoc rozširovať starostlivosť otca o maloletého aj s prespaním. Podľa jej názoru prvostupňový súd síce zvažil najlepší záujem dieťaťa, avšak iba formálne, keďže aj z argumentácie súdu jasne vyplýva, že súd nie je spokojný so správaním otca maloletého, čo sa však v konečnom dôsledku neprejavilo na jeho rozhodnutí, čo je z hľadiska citlivosti prípadu a veku maloletého zjavne nesprávny postup.

Poukazovala na to, že súd nepreveroval, či má otec vhodné podmienky na to, aby mohol u neho syn prespávať. Dôležitú skutočnosť, a to nájomnú zmluvu na 2 izbový byt, má otec iba do 31.05.2022, s čím sa súd vôbec nezaoberal ani ho nebral do úvahy, keď rozhodol o tom, že maloleté dieťa môže u otca prespávať. Z celého dokazovania nie je jasné, na akom mieste sa bude potom otec zdržiavať, a vzhľadom na jeho doterajšiu obmedzenú komunikáciu s matkou je dôvodné predpokladať, že matke ani neoznámí, kde sa bude so synom zdržiavať, kde bude syn prespávať, pričom v prípade, ak by sa maloletému niečo stalo, matka nebude vedieť kam môže pre neho prísť.

V ďalšom dôvodila tým, že otec do momentu rozhodnutia nepreukázal reálnu schopnosť postarať sa o maloletého aspoň v minimálnom rozsahu, aký sa vyžaduje pre jeho čo i len občasné zotrvanie cez noc a počas viacerých po sebe nasledujúcich dňoch. Vzhľadom na to, že maloletý A. trpí atopickým ekzémom, treba veľmi uvážlivo a citlivo pristupovať k jeho stravovacím návykom a obsahu stravy, čo

viackrát otec maloletého zanedbal. Napriek tomu, že súd poukazuje na nízky vek maloletého v prípade rozvíjania vzťahu otec-syn, rovnako nevhodné stravovanie a správanie voči maloletému môže spôsobiť nenávratné škody na zdravotnom stave chlapca. Je preto na mieste žiadať, aby bola starostlivosť o maloletého vykonávaná ako doteraz s tým, že v prvom rade by sa mal otec naučiť režim maloletého (t.j. priniesť ho matke načas), pretože v opačnom prípade tu jestvuje dôvodná pochybnosť, že ostatné povinnosti rodiča dokáže vykonávať dôsledne.

Odvolaiteľka poukazovala aj na niektoré konania otca, ktoré podľa jej názoru jasne naznačujú jeho nepripravenosť samostatne sa postarať o dobro a blaho svojho maloletého syna v takom rozsahu, ako to stanovil prvostupňový súd. Uvádza, že preberanie maloletého a odovzdávanie maloletého bolo od začiatku problematické zo strany otca, ktorý dieťa prinesie vždy s meškáním 30 a viac minút. Pri preberaní dieťaťa ani pri odovzdávaní otec matku nikdy nepozdraví, jeho jediná komunikácia sú vulgarizmy na matku pred maloletým. Dňa 07.11.2021 matka informovala otca formou SMS, nakoľko sa mu nedalo volať, lebo ju mal v telefóne zablokovaný, že sa maloletý cíti zle, a že preto mu ho v ten deň nedá. V noci sa snažila matka kontaktovať otca v snahe zistiť čo maloletý jedol, maloletý celú noc nespál, sťažoval sa na bolesť hrudníka, mal zvýšenú teplotu a soplíky. Celkovo bol oslabený, matka sa ho snažila uspať, ale nedalo sa, dieťa nebolo ani v škôlke. Otec nerešpektoval dôvody, ktoré mu matka uviedla a zavolať policajtov a správal sa veľmi nadradene až povýšenecky. Príslušníci polície sa matke ospravedlnili, avšak on ju naďalej osočoval a ani ju nepustil k slovu. Po dvoch dňoch začal matku šikanovať vyhrážkami cez telefón s tým, že ak maloletého nebude mať viac ako ona, alebo minimálne tak ako ona, bude chodiť do bytu kedy on chce, nechá si ho na noc, kedy on chce a zoberie ho zo škôlky kedy on chce. Dňa 01.01.2022 si otec prišiel pre maloletého pod vplyvom alkoholu, pri odovzdávaní sa matka chcela s maloletým rozlúčiť, chlapec sa k matke naťahoval k matke, tak jej ho otec násilím vytrhol a matku fyzicky napadol, a to tak, že ju začal škrtiť. Matka potom išla na políciu a od toho času sa snažila dieťa odovzdávať v bráne v prítomnosti niekoho iného, nakoľko mala vážnu obavu, aby ju otec znova nenapadol. Dňa 09.11.2021 napísal, že budú meškať, lebo skladajú puzzle, čo nie je dôvod na meškание. Matka pripravovala večeru pre maloletého na 18:00 ako každý deň, bol naučený na svoj režim, ktorý mu otec týmto správaním narúšal, nebol schopný dodržať dohody a za každú cenu sa snažil vytvárať konflikty. Do pozornosti odvolacieho súdu matka dávala, že dňa 22.09.2021 otec zobral maloletého zo škôlky bez predchádzajúcej dohody s matkou, zastráňoval ju, že keď sa mu nebude hlásiť, kde sa nachádza v čase, keď jej zavolá, zoberie si maloletého a uvidí čo bude. Matka prišla do škôlky a videla ako otec nakladá plačúce dieťa do auta bez detskej autosedačky. Dieťa plakalo a nevedelo čo sa deje. Takýto postup podľa matky nebol vhodný pre maloletého a zbytočne sa mu spôsobuje trauma vo veľmi rizikovom veku.

Matka záverom navrhla, aby odvolací súd rozhodol tak, že zmení napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IV. tak, že otec je oprávnený stykať sa s maloletým Viliamom každý nepárny kalendárny týždeň v sobotu a nedeľu od 10:00 hod. do 18:00 hod., každý párný kalendárny týždeň v utorok a štvrtok od 15:30 hod. do 18:00 hod. s tým, že matka je povinná maloletého na styk s otcom pripraviť, v určený čas ho odovzdať otcovi v predškolskom resp. v školskom zariadení dieťaťa a v prípade jeho neprítomnosti v predškolskom resp. v školskom zariadení odovzdať ho otcovi v mieste svojho bydliska. Otec je povinný dieťa matke riadne a včas vrátiť v mieste jej bydliska.

4. Otec vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že čo sa týka maloletého syna, nie vždy sa správal „učebnicovo“, avšak to neznamená, že neprejavuje záujem o svojho syna alebo, že by sa nevedel o neho postarať. Od času, kedy sa odsťahoval zo spoločnej domácnosti, bolo jeho prioritou, aby nestratil kontakt so synom, aby si so synom vybudovali vzťah a aby s ním mohol tráviť čo najviac času, s perspektívou zavedenia striedavej starostlivosti oboch rodičov.

Uvádza, že nesilil svoj záujem, ale rešpektoval názor súdu i kolízneho opatrovníka, faktom ale je, že syn už bude mať tri roky a teda nič nebráni tomu, aby sa jeho kontakt s navrhovateľom čoraz viac rozvíjal a syn mohol u otca prespávať tak, ako to nariadil vo svojom rozhodnutí súd prvej inštancie. Neopodstatnená a predstieraná ochrannárska pozícia matky podľa neho nemôže znemožniť prehlbovanie sa vzťahu medzi otcom a synom a tak obmedziť výkon jeho rodičovských práv, najmä, pokiaľ má navrhovateľ o svojho syna záujem.

Otec má vytvorené všetky materiálne podmienky pre to, aby sa mohol o syna postarať. Nemá problém po žiadnej stránke zabezpečiť starostlivosť o syna. Odvolanie matky vníma ako účelové, teda že chce len robiť navrhovateľovi prieky, bez ohľadu na záujem maloletého syna, a navrhovateľa tak citovo vydierať. Podľa jeho názoru emocionálna labilita matky je spojená s tým, že podstúpila v roku 2018 potrat z dôvodu, že si nebola istá otcovstvom dieťaťa. Odvtedy registruje, že sa u nej vyskytujú emocionálne poruchy. Pravdepodobne nespracovala túto traumatizujúcu skúsenosť. Po zákroku jej otec

dohováral, aby začala navštevovať" psychológa a aby vyhľadala odbornú pomoc, čo však kategoricky odmietala. Tomuto záveru korešponduje samotné správanie sa matky, keď táto neustále mení svoje nálady a postoje, neprestajne navodzuje konfliktné až hraničné situácie v snahe vytvoriť dojem, že sú vyvolané negatívnym správaním sa otca k jej osobe a k osobe syna.

Tvrdil, že matka neustále podáva na neho nepodložené podnety orgánom polície. I pri menšom incidente telefonicky volá policajné hliadky. Doteraz sa žiadne z oznámení nepotvrdilo. Otec má od spoločných známych k dispozícii informácie, že matka často „odkladá“ maloletého syna ku svojej matke v D. E. alebo jej matka príde do G., aby sa o syna (jej vnuka) postarala. V tom čase matka navštevuje s priateľom rôzne luxusné hotely a absolvuje víkendové pobyty. On je jednoznačne spôsobilý o svojho syna sa postarať v rozsahu a spôsobom ako stanovil súd. Má na to legitímne právo, je schopný zabezpečiť synovi minimálne taký životný komfort a starostlivosť, aký mu je schopná zabezpečiť matka. Má jednoznačný záujem o budovanie vzťahu so synom s tou perspektívou, že časom bude nariadená striedavá starostlivosť oboch rodičov. To, že matka vníma správanie sa otca voči jej osobe ako neprimerané, je otázkou jej subjektívneho vnímania situácie.

Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil a odvolaniu matky nevyhovel.

5. K vyjadreniu otca zaslala matka súdu vyjadrenie k prebiehajúcej styku maloletého s otcom, v ktorom uviedla, že od rozhodnutia súdu o rozvoje manželov sa stav nezlepšuje. Dňa 26.04.2022 Okresný súd Bratislava V pod sp. zn. 68P/315/2021 vydal uznesenie o nariadení výchovného opatrenia v rozsahu 20 hodín na základe návrhu matky. Uvedeného opatrenia sa účastníci doposiaľ zúčastnili 2 x. Počas rozhovoru so psychologičkou otec opakovane neakceptuje požiadavky zo strany matky, smeje sa, ignoruje všetky odporúčania aj zo strany psychologičky. Na pojednávaniach v čase konania o ÚPP do rozvodu, ako aj v konaní o rozvod manželstva, otec deklaroval, že si pre maloletého môže chodiť v ktorúkoľvek hodinu a zamestnávateľ sa bude jemu prispôsobovať, avšak otec je zamestnaný ako šofér strany H.- I. a hneď ako skončilo konanie o rozvod manželstva, otec pre maloletého neprišiel viackrát do škôlky, oznámil to matke len pár hodín pred tým, ako mal pre neho prísť. Na stretnutie k psychologičke ohľadom výchovného opatrenia tiež nemohol prísť na hodinu a dátum, kedy bol určený, s odôvodnením, že zo zamestnania ho nepustia. Maloletého si viac krát zobral počas víkendu do práce. Pre maloletého chodí na 9,00 hod nie na 8,00 hod, nerešpektuje, že ho matka na to upozornila, lebo maloletý je pripravený na 8,00 hod. tak, ako je uvedené v súdnom rozhodnutí.

Dňa 02.04.2022 mal otec autohaváriu so služobným motorovým vozidlom, v tom čase v ňom sedel aj maloletý. Otec volal matke, že bola privolaná rýchla záchranná služba, aby matka prišla. Po príchode matky maloletého ošetrili a previezli na Kramáre na ďalšie vyšetrenia. Po vyšetreniach odporučili dvojdňový kľudový režim, matku usmernili, aby maloletý nespál a aby sa ho snažila pozorovať. Matka všetky informácie otcovi zaslala s tým, že počas víkendu bude syn u nej, nakoľko má byť v kľudovom režime. Otec to neakceptoval, prišiel zvoniť, nadával matke za dverami. Výsledkom všetkého bolo, že sa maloletý bál a prosil matku, aby neotvorila, že nechce ísť s tatom preč. Matka sa opakovane snaží od otca zistiť, čo maloletý u neho jedáva cez víkend, nakoľko maloletý uvádza, že pizzu, čokoládu, hranolky a ďalšie nezdravé veci. Maloletý pritom nesmie jesť čokoládu, má ekzém a v poslednom období cca 2 mesiace má problémy s trávením, matku na to upozornili učiteľky v škôlke, že sa pokakal počas spánku, vždy v pondelok po víkende u otca, a to už opakovane. Maloletý sa sťažuje na bolesti v brušku. Ako ďalší a závažný argument, prečo by otec nemal mať syna v starostlivosti v stanovenom rozsahu, hlavne s prespaním, matka uvádzala, že otec maloletého zoznamuje so svojimi partnerkami už po dlhší čas, posledného pol roka to mali byť až tri ženy. Maloletý hovorí vždy o nejakej tete, čo je s nimi doma, a spomína aj to, že táto a teta boli vyzlečení, keď tam on bol. Matka poukazovala na to, že otec mal prenájom bytu do 31.05.2022 a neoznámil jej, kde sa momentálne zdržuje, kde berie ich maloletého syna a kde by mal maloletý prespávať. Na základe uvedeného preto matka zotrvala na podanom odvolaní.

6. V ďalšom podaní matka doplnila svoje podanie ohľadom prebiehajúceho styku tak, že otec maloletého sa o dieťa nezaujíma a ani ho nenavštevuje v zmysle neodkladného opatrenia Okresného súdu Bratislava V. Otec kontaktuje matku niekedy hodinu alebo 20 minút pre tým, ako si má prísť pre maloletého. V júni 2022 otec poslal sms, že nepríde pre maloletého dňa 02.06.2022, 14.06.2022, 28.06.2022, 30.6.2022. V júli 2022 otec poslal sms, že nepríde pre maloletého dňa 26.07.2022. V auguste 2022 v dňoch 20.08.2022, 21.08.2022, 23.08.2022, v septembri 2022 v dňoch 03.09.2022, 04.09.2022. Ako dôkaz zaslala matka súdu sms komunikáciu s otcom.

7. V ďalších podaniach matka doplnila prehľad styku maloletého s otcom od júna 2023 do septembra 2023 nasledovne: 30.05.2023 – neprišiel, 27.06.2023- neprišiel, 29.06.2023- neprišiel, 08.07.2023- neprišiel, 09.07.2023 - prišiel len do 13:00 hod., 13.07.2023 - neprišiel, 10.08.2023 – neprišiel, 24.08.2023 - neprišiel, 30.09.2023 - oznámil matke, že nepríde. V dňoch 20.06.2023 a 22.06.2023 sa v škôlke konala olympiáda pre rodičov a besiedka, kde otec neprišiel aj napriek informovanosti. Každé dieťa malo oboch rodičov na olympiáde, z čoho bol maloletý veľmi sklamaný a smutný. Otec nemá záujem tráviť čas s maloletým, vždy cez víkend ho odniesol na cvičenie na niekoľko hodín a potom ho priniesol domov. Maloletý sa stále sťažoval matke, že tam nechce chodiť a že ho to nebaví. Otec v týždni s maloletým chodí na kávu, kde sa maloletý hrá hry na jeho telefóne, a potom ho priniesie domov. Názor matky sa nezmenil, naďalej trvá na tom, že otec nie je v súčasnosti spôsobilý na starostlivosť o maloletého v takom rozsahu, ako požadoval v konaní (starostlivosť o maloletého s možnosťou prespania). Navrhovaná starostlivosť nie je v najlepšom záujme dieťaťa, čas, ktorý otec teraz môže mať, efektívne nevyužíva, ale snaží sa to uľahčiť odkladaním syna do starostlivosti tretích osôb, resp. dať ho v čo najväčšej miere na krúžok, aby sa nemusel o syna starať.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v napadnutej časti úpravy styku bez viazanosti rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 65 a § 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že je potrebné rozsudok prvostupňového súdu v napadnutej časti podľa § 389 ods. 1 CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP zrušiť a v zrušenej časti vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu bolo posúdiť správnosť rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý odvolaním napadla matka v časti týkajúcej sa styku otca s maloletým A.. Výroky týkajúce sa rozvodu manželstva účastníkov, osobnej starostlivosti o maloletého, jeho zastupovania a správy jeho majetku, ako aj vyživovacej povinnosti, neboli odvolaním napadnuté, v dôsledku čoho nadobudli právoplatnosť a nepodliehali odvolaciemu prieskumu.

10. S prihliadnutím k argumentácii matky v odvolaní bolo potrebné posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol o úprave styku otca s maloletým synom správne, keď umožnil otcovi stretávať sa so synom v každý nepárny kalendárny týždeň od soboty od 08,00 hod. do nedele do 18,00 hod., každý páry kalendárny týždeň od utorka od 15:30 hod. do stredy do 08:00 hod. a vo štvrtok od 15,30 hod. do 18,00 hod. s tým, že matka je povinná maloletého na styk s otcom pripraviť, v určený čas ho odovzdať otcovi v predškolskom resp. v školskom zariadení dieťaťa a v prípade jeho neprítomnosti v predškolskom resp. v školskom zariadení odovzdať ho otcovi v mieste svojho bydliska.

11. Podľa § 36 ods.1 ZoR, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

Podľa § 24 ods.1 ZoR, v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, či maloleté dieťa zverí do spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov alebo do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súd súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

Podľa § 25 ods.1 ZoR, rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

Podľa § 25 ods. 2 ZoR, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvoze; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

12. Styk rodiča s maloletým dieťaťom sa uskutočňuje predovšetkým v záujme dieťaťa a jeho účelom je najvhodnejším spôsobom a čo v najväčšej miere znižovať nepriaznivé dôsledky narušených vzťahov medzi rodičmi, ktoré často majú mimoriadne nepriaznivý dopad na celkový psychický stav dieťaťa a jeho citovú výchovu. Styk rodiča s maloletým dieťaťom má zaistiť v čo najväčšej miere vytváranie a udržiavanie rodičovského vzťahu a upevňovanie citového puta k obojmu rodičovi, aby dieťa pokiaľ možno v minimálnej miere pociťovalo výchovu v neúplnej rodine. K splneniu tohto cieľa by mali obaja rodičia prispievať a snažiť sa o vytvorenie priaznivých podmienok bez ohľadu na existenciu rozporov medzi nimi. V tejto súvislosti nemožno opomenúť ani to, že záujem na vytvorení dobrých citových vzťahov medzi dieťaťom a rodičom, ktorému nebolo dieťa zverené do výchovy, je daný aj tým, že tento citový vzťah v prípade neočakávaných životných udalostí umožní nahradiť výchovu týmto rodičom. Pri rešpektovaní uvedených prirodzených potrieb dieťaťa treba však v každom prípade posúdiť aj schopnosť rodiča na výchovu dieťaťa, a tomuto prispôbiť úpravu styku. Iba mimoriadne, ak je to potrebné v záujme zdravia dieťaťa, súd styk dieťaťa s rodičom obmedzí, alebo ho i zakáže. Spoločná úvaha o tom, či je styk rodiča, ktorý nemá dieťa vo svojej výchove, s maloletým dieťaťom na prospech tohto dieťaťa a ďalej, aká úprava tohto styku zodpovedá v konkrétnom prípade najlepšiemu záujmu dieťaťa a pomerom oboch rodičov, je podmienená náležitým zistením skutkového stavu veci. Iba v takomto prípade možno zhodnotiť niektoré okolnosti, týkajúce sa maloletého dieťaťa a niektoré skutočnosti, týkajúce sa rodičov, predovšetkým zhodnotenie veku a zdravotného stavu dieťaťa, jeho citového vzťahu k rodičom, osobných a rodinných pomerov rodičov, vzájomný vzťah rodičov a ich časové a materiálne možnosti a ďalšie významné okolnosti, a tomuto potom prispôbiť frekvenciu styku tak, aby bolo stretávanie s druhým rodičom dieťaťa na prospech. Z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva pritom vyplýva, že aj keď záujmy detí a rodičov majú byť v rovnováhe, zvrchovaný záujem dieťaťa môže podľa okolností konkrétneho prípadu prevážiť nad záujmom rodiča, pričom posúdenie proporcionality zostáva na vnútroštátnych súdoch, ktoré sú v bezprostrednom kontakte so zúčastnenými stranami.

13. Takéto rozhodnutie má však byť výsledkom precízneho a komplexného posúdenia všetkých okolností prípadu v záujme dosiahnutia optimálneho styku pri rešpektovaní najlepšieho záujmu dieťaťa. Každé rozhodnutie o styku je hľadáním spravodlivého riešenia od minimálnej regulácie styku na úrovni neobmedzeného styku až po jeho protipól, ktorým je zákaz styku. Ustanovenie § 25 Zákona o rodine je preto nutné interpretovať tak, že rozhodovanie o styku zahŕňa všetky do úvahy prichádzajúce možnosti v záujme dosiahnutia najoptimálnejšieho riešenia (nález Ústavného súdu SR z 27.05.2021 sp. zn. III. ÚS 273/2020-78).

14. Po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu dospel odvolací súd k záveru o dôvodnosti odvolania matky maloletého a o minimálnej predčasnosti rozhodnutia o úprave styku otca s maloletým A. na čas po rozvoze manželstva, ktoré nemá oporu v skutkovom stave zistenom súdom prvého stupňa. Rozhodnutie súdu prvej inštancie pôsobí nepresvedčivo, keď, ako to matka správne namietala, súd konštatoval zavádzanie a uvádzanie nepravdivých informácií zo strany otca, preukázanie, že dieťa odovzdáva matke vždy oneskorene, a dokonca jeho nespôsobilosť podieľať sa na výchove dieťaťa v ním navrhovanom rozsahu (bod 4.2. odôvodnenia rozsudku), a na druhej strane sa táto konštatácia neprejavila na úprave styku stanovenom v rozsahu nie výraznejšie rozdielnom v porovnaní s rozsahom navrhovaným otcom, naviac v rozsahu závislom od schopnosti otca pravidelne a včas preberať dieťa v predškolskom, resp. školskom zariadení. Opomenúť pritom nemožno ani nezrovnalosť vyplývajúcu z formulácie výroku o styku, podľa ktorej je matka povinná dieťa otcovi odovzdávať v predškolskom alebo školskom zariadení, čo, logicky, predpokladá jej osobnú účasť v stanovenom čase v príslušnom zariadení, a ktorá (formulácia) nekorešponduje s odôvodnením rozhodnutia, podľa ktorého si otec syna sám vyberie zo škôlky.

15. Súd prvého stupňa sa pri stanovení rozsahu styku spoliehol prakticky iba na tvrdenia otca o jeho možnostiach, napriek už uvádzanému zisteniu jeho zavádzania súdu, preto spochybnenie jeho spôsobilosti postarať sa o dieťa v súdom stanovenom rozsahu v súvislosti s obmedzeniami vyplývajúcimi z pracovného pomeru či v súvislosti s bytovými pomermi nie je zjavne bezdôvodné. Procesný opatrovník sa pritom k týmto odvolacím námietkam nevyjadril vôbec a otec maloletého vo vyjadrení k odvolaniu matky a k jej vecnej argumentácii, v tomto smere bez výpovednej hodnoty, iba všeobecne konštatoval, že

má vytvorené všetky materiálne podmienky pre starostlivosť o syna, v ďalšom sa nerelevantne zameril na negatívne vykreslenie osoby matky poukazom na jej (tvrdené) psychické problémy a správanie, ktorá skutočnosť, v rozpore s jeho zrejým zámernom, prispieva k tomu, že podľa doposiaľ zistených skutkových okolností sa práve otec javí ako osoba so zníženou rodičovskou kompetenciou, ktorá nie je schopná rešpektovať súdne rozhodnutie ani požiadavky matky ohľadom potrieb maloletého dieťaťa.

16. Na základe doposiaľ zisteného nie je nateraz možné s určitosťou konštatovať, že by bol otec schopný dosiahnuť v stretávaní sa so synom pravidelnosť a predvídateľnosť a že má skutočne vytvorené vhodné podmienky pre zabezpečenie adekvátnej starostlivosti o syna pri realizácii styku zahŕňajúceho prespanie syna v jeho domácnosti. Otec je ten, kto musí v konaní svoje schopnosti a možnosti v tomto smere preukázať a vyvrátiť alebo vysvetliť dôvody aj k tvrdeniam matky obsiahnutým v podaniach odvolaciemu súdu o tom, ako sa styk s maloletým realizoval, resp. nerealizoval v konkrétnych termínoch v predchádzajúcich mesiacoch.

Odvolací súd nespochybňuje skutočnosť, že, všeobecne, otec je pre syna rovnako dôležitá osoba ako matka a že je v záujme maloletého dieťaťa, aby sa s otcom stretávalo v čo najširšom rozsahu, z čoho však súd môže vychádzať iba za predpokladu, že aj v tomto konkrétnom prípade bude súdom určený rozsah styku na prospech všestranného vývoja dieťaťa, čo na druhej strane predpokladá, aby si otec uvedomil svoju zodpovednosť ako rodiča a záujmom maloletého podriadil svoje správanie nie len vo vzťahu k maloletému, ale i k matke maloletého a v neposlednom rade aj k súdu.

Nerealizovanie styku v súdom stanovenom alebo rodičmi dieťaťa dohodnutom čase musí byť výnimočným a vopred a včas korektne odkomunikovaným s druhým rodičom nie len v záujme schopnosti rodičov prispôbiť sa novej situácii, ale aj v záujme maloletého, ktorému je potrebné dôvody zmeny primerane vysvetliť a v prospech ktorého nemôže byť určenie styku v rozsahu, ktorý sa síce môže javiť optimálnym, ale ktorý oprávnený rodič nie je schopný pravidelne absolvovať.

17. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, s prihliadnutím na nedostatky vo formulácii výrokovej časti rozhodnutia, na nedostatky v zistení skutkového stavu veci aj na časový odstup od vydania napadnutého rozhodnutia odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku IV. ako aj v závislom výroku o náhrade trov konania za použitia ustanovenia § 389 ods. 1 písm. c) CSP v spojení s § 2 ods. 1 a § 62 ods. 1 CMP ako vydané bez dostatočne zisteného skutočného stavu veci (rozsah potreby doplnenia ktorého presahuje rámec odvolacieho konania) zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Súd prvej inštancie v ďalšom konaní opätovne podrobne vypočuje oboch rodičov, najmä k okolnostiam doterajšieho priebehu styku otca s maloletým a so zameraním sa na schopnosti a možnosti otca poskytovať maloletému počas styku starostlivosť adekvátnu veku dieťaťa i jeho zdravotnému stavu, v prípade rozpornosti tvrdení rodičov vykoná súd v tomto smere aj iné dôkazy, nielen navrhnuté účastníkmi konania, napr. dopytom na predškolské zariadenie či zamestnávateľa otca, a s prípadným zapojením procesného opatrovníka prešetří terajšie bytové pomery otca.

Po zistení všetkých rozhodujúcich skutočností a vykonaní dôkazov potrebných pre rozhodnutie o úprave styku okresný súd stanoví styk v rozsahu zodpovedajúcom najlepšiemu záujmu maloletého a svoje zistenia a úvahy vedúce k rozhodnutiu v súlade s požiadavkou procesného predpisu náležite ozrejmi.

18. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie opätovne aj o náhrade trov, vrátane náhrady trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie bolo senátom odvolacieho súdu prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).